

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/465 -

Dato
1 .02.2023

Spørsmål nr. 1108 til skriftlig besvarelse fra Marie Sneve Martinussen - ønske om årlig statistikk over overskuddene i norsk finanssektor - finansskatt

Jeg viser til brev av 24. januar 2023 fra Stortingets presidentskap med følgende spørsmål fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen om finansskatt:

«Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til skriftlig besvarelse til finansministeren:

Kan statsråden legge fram årlig statistikk over overskuddene i norsk finanssektor og hvor stor andel provenyet fra finansskatten utgjør av den anslåtte skatteutgiften som tilskrives at finansielle tjenester er unntatt merverdiavgift, og mener han dette nivået er tilstrekkelig for å være i tråd med skattens intensjon eller vil han jobbe for å skjerpe skattleggingen av finanssektoren slik at fellesskapet får hentet inn en større andel av den anslåtte skatteutgiften?

Begrunnelse:

Den norske finanssektoren går hvert år med store milliardoverskudd. De siste årene har finanssektoren betalt en ekstra finansskatt på overskudd og lønn som en erstatning for at finansielle tjenester er unntatt merverdiavgift. I Prop. 1 LS (2022-2023) anslås skatteutgiften – de tapte skatteinntektene for staten – som følger av dette unntaket til 10 500 mill. kroner i 2022. Tapet motvirkes delvis av provenyet fra finansskatt på overskudd og lønn, som anslås til 5 160 mill. kroner i 2022, noe som gir en gjenstående skatteutgift på 5 340 mill. kroner. Inntektene fra finansskatten utgjorde altså bare om lag halvparten av den anslåtte skatteutgiften i fjor.

I svar på spørsmål 45 til Statsbudsjettet for 2023 fra Rødts fraksjon, anslår Finansdepartementet at økt skattesats for finansskatt på overskudd med 1 prosentpoeng ville økt statens påløpte skatteinntekter i 2023 med 870 mill. kroner, og at en økning på 6 prosentenheter, fra 3 pst. til 9 pst., om lag ville tilsvare den gjenstående skatteutgiften.

Senterpartiet har i flere av sine alternative statsbudsjetter argumentert for at finansskatten burde ligge på om lag det dobbelte av dagens gjeldende nivå slik at den drar inn hele den beregnede skatteutgiften som inntekter til fellesskapet. Det samme prinsippet ble anført av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i partienes merknader til Innst. 273 S (2015-2016), der den forestående innføringen av finansskatten ble omtalt.»

Svar:

Finansielle tjenester er unntatt fra merverdiavgift, først og fremst fordi det er teknisk krevende å innlemme slike tjenester i merverdiavgiftssystemet.

Merverdiavgiftsunntaket i finansnæringen skaper uheldige vridninger i produksjon og forbruk, og unntaket gjør det lønnsomt for selskapene å produsere tjenester internt fremfor å kjøpe dem fra andre. Det ble i 2017 innført en finansskatt for å bøte på at finansielle tjenester er unntatt fra merverdiavgift. Finansskatten består av en skatt på 5 pst. på lønninger (grunnlaget for arbeidsgiveravgift) og at skattesatsen på alminnelig inntekt (selskapsoverskudd) er 25 pst. for finansielle virksomheter, mot 22 pst. for øvrig virksomhet.

I Tabell 1 vises årlig, regnskapsmessig resultat før skatt for hhv. banker, finansieringsforetak, kredittforetak, skadeforsikringsselskaper, livforsikringsselskaper og pensjonskasser.

En utfordring med å måle overskudd fra regnskapsstatistikk, er at samme overskudd kan bli medregnet flere ganger dersom det utbetales som utbytte eller konsernbidrag, og både selskapet som har opptjent overskudd og mottaker av utdelingen inngår i statistikken. Finansforetak kan være aksjonær i andre finansforetak, noe som innebærer risiko for dobbelttelling av overskudd i tallene som presenteres i Tabell 1. Videre kan finansforetak motta eierinntekter fra foretak som ikke er en del av finansiell sektor, men som medregnes i Tabell 1.

En del foretak som kan anses som del av finansiell sektor, inngår ikke i SSBs publiserte statistikker for finansinstitusjoner og andre finansielle foretak, for eksempel investeringsforetak og verdipapirfond.

Tabell 2 viser skattemessig resultat før skatt for foretak som er finansskattepliktige. Utvalget i denne tabellen vil avvike noe fra foretakene som inngår i SSBs statistikker for finansinstitusjoner og andre finansielle foretak, som ligger til grunn for Tabell 1.

For 2022 anslås skatteutgiften knyttet til merverdiavgiftsunntaket for finansielle tjenester til hhv. 10,5 mrd. kroner, før en tar hensyn til at næringen betaler finansskatt

på lønn og overskudd. Påløpt finansskatt anslås til 5,2 mrd. kroner i 2022, slik at «netto» skatteutgift knyttet til merverdiavgiftsunntaket anslås til 5,3 mrd. kroner, se Prop. 1 LS (2022–2023) Vedlegg 1 Anslag på skatteutgifter og skattesanksjoner, Tabell 1.2. Det innebærer at nivået på beskatningen av merverdien i finansnæringen gjennom finansskatten anslås å utgjøre om lag halvparten av nivået dersom næringen var underlagt ordinær merverdiavgift.

Finansskatten har flere svakheter sammenlignet med merverdiavgiften. Det er ikke noen refusjon av finansskatt for tjenester som leveres til merverdiavgiftspliktige, noe som kan gi økt avgiftsbelastning ved anskaffelser av finansielle tjenester i næringsvirksomhet. Videre påløper det også finansskatt for tjenester som eksporteres, mens det ikke påløper finansskatt for importerte tjenester. Det skaper isolert sett en konkurranselempe for norske finansforetak. Disse svakhetene kan tale for at nivået på finansskatten bør være lavere enn den beskatningen som ville forekommet med ordinær merverdiavgift.

Tabell 1. Regnskapsmessig resultat før skatt for finansielle foretak. 2017–2021. Mill. kroner. Løpende.

	2017	2018	2019	2020	2021
Banker	59 141	63 562	74 870	48 448	72 016
Finansieringsselskaper	4 146	3 176	3 227	1 595	4 916
Kredittforetak	7 793	8 877	10 960	13 436	11 827
Livforsikringsselskaper	9 458	9 099	10 010	8 620	9 535
Skadeforsikringsselskaper	16 135	8 353	18 294	15 801	20 437
Pensjonskasser	4 845	1 301	4 541	4 518	5 417
Sum	101 518	94 368	121 902	92 418	124 148

Kilde: SSBs statistikker for finansinstitusjoner og andre finansielle foretak, tabell 08113, 08490, 08493, 07494.

Tabell 2. Skattbar inntekt (positiv alminnelig inntekt) for finansskattepliktige foretak. 2017–2021. Mill. kroner. Løpende.

	2017	2018	2019	2020	2021
Skattbar inntekt	67 945	62 518	117 676	77 202	71 988

Kilde: SSB, Skatt for selskaper, tabell 13158.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum